

10.11.2015

Eduskunnan talousvaliokunnalle

LAUSUNTO HE 89/2015 KIRJANPITOLAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMISEKSI

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto kirjanpitolainsäädännön uudistamisesta. Toivomme, että eduskunnan talousvaliokunta yhtyy jäljempänä tarkemmin kerrottuihin ja perusteltuihin näkemyksiimme, joita tässä lausunnossa esitämme eduskunnan käsiteltävänä olevasta hallituksen esityksestä.

TAL- kanta

Esitämme lausunnossamme seuraavia muutoksia ja kommentteja hallituksen esitykseen (numerointi seuraa myöhempiä otsikointia):

- 1. Kahdenkertaista kirjanpitoa pitävällä liikkeen- ja ammatinharjoittajalla tulee olla oikeus valita tilikauden alkamis- ja päättymishetki nykyiseen tapaan, sillä esitetyle kirstykselle ei voida nähdä liiketoimintaa edistäviä perusteita.*
- 2. Kirjanpitolakiin ja sen perusteella annettaviin asetuksiin tulee selkeyden vuoksi ottaa säännökset siitä, mitä tilinpäätössääntöjä noudattavat ne yritykset, jotka jäävät pienryitys- ja suuryrityskokoluokkien väliin.*
- 3. Ehdotamme yhtenäisen käytännön muodostumiseksi, että vapaaehtoisesti tilinpäätöksen laativa noudattaisi mikroyrityssääntöjä. Mikroyritysluokkaan kuuluva liikkeen- ja ammatinharjoittaja voi joutua laatimaan tilinpäätöksen mm. hakemus- ja lupaasioiden liitteeksi, vaikka kirjanpitolain mukaan hän olisikin vapautettu tilinpäätösvelvoitteelta.*
- 4. Kirjanpitolakiin tulee ottaa säännökset tai lain perusteluissa tarkemmin kertoa, minkälaisia laskelmia tai muita dokumentteja tilinpäätösvelvoitteesta vapautetun liikkeen- ja ammatinharjoittajan pitää pystyä johtamaan kirjanpidosta, jotta lain edellyttämät tiedot verotusta varten ja kirjausketju tuloveroilmoituksen ja kirjanpidon välille synty.*
- 5. Mikroyritysluokkaan kuuluvaa osakeyhtiötä ei koske yleinen vaatimus lisätietojen antamisesta oikean ja riittävän kuvan turvaamiseksi. Ehdotamme, että tämä ns. suojaatama säädetään myös niille mikroyritysluokkaan kuuluville liikkeen- ja ammatinharjoittajille, jotka laativat tilinpäätöksen vapaaehtoisesti sekä niille mikroyritysluokkaan kuuluville henkilöyhtiöille, joissa yhtiömiehinä on luonnollisia henkilöitä. Asia on kansallisesti päätettävissä.*
- 6. Toivomme, että talousvaliokunta lausuu elinkeinoverolain 27 a §:n sisältämä viittaus säännöksen oikaisutarpeesta ja samalla esittää käynnistettäväksi lainsäädäntövalmistelu kirjanpitolainsäädön uudistuksesta mahdollisesti aiheutuvien muiden verolainsäädännön muutostarpeiden vuoksi.*

10.11.2015

1. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan tilikausi (HE – KPL 1:4 § 3 mom)

Hallituksen esityksen toteutuessa liikkeen- ja ammatinharjoittajan tilikausi olisi aina kalenterivuosi. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan sivulla 28, että lisättäväksi ehdotettava 3 momentti vastaisi nykyistä KPL 7:3 §:n ensimmäisen virkkeen määräystä. Perusteluissa jää mainitsematta, että nykyisen KPL 7:3 §:n kolmannen virkkeen mukaan kahdenkertaista kirjanpitoa soveltavan ammatinharjoittajan tilikausi voi poiketa kalenterivuodesta. Liikkeenharjoittajalta edellytetään kahdenkertaista kirjanpitoa ja hän voi nykysäännösten mukaan myös valita tilikauden alkamis- ja päättymishetken.

Esityksessä ei kerrota syytä lainsäädännön muutostarpeelle eikä ehdotusta ole myöskään perusteltu tältä osin. Emme näin pysty ottamaan kantaa siihen, ovatko lainmuutoksen taustalla olevat syyt niin painavia, että liikkeen- ja ammatinharjoittajan valinnanvapautta olisi syytä rajoittaa nykyisestä. Mielestämme tällaisia painavia syitä ei kuitenkaan ole.

Talouhallintoliiton kanta on, että liikkeen- ja ammatinharjoittajan on voitava valita kalenterivuodesta poikkeava tilikausi, jos hän pitää kahdenkertaista kirjanpitoa. Liikkeen- ja ammatinharjoittajalta edellytettäisiin kahdenkertaista kirjanpitoa lakiin ehdotettavan (HE – KPL 1:1 a §:n 2 mom.) kynnyksen ylittyessä. Valinnan kytkeminen kahdenkertaiseen kirjanpitoon mahdollistaisi sen, että liikkeen- ja ammatinharjoittajan käsite voitaisiin pitää yhtenä kokonaisuutena, joka on ollut yksi lain kirjoittamisen lähtökohdista. Tällöin ei jouduta siihen ongelmalliseen ja osin ehkä keinotekoiseenkin rajanvetoon siitä, mikä on ammatinharjoittamista ja mikä liiketoimintaa.

Yrityksen tuloverotuksessa verovuosi määräytyy kalenterivuonna päättyneiden tilikausien mukaan. Verotusmenettelylain 1:3 § 2 mom. mukaan verovuosi on ”se tai ne tilikaudet, jotka ovat kalenterivuoden aikana päättyneet”. Mikäli kirjanpitolakia muutetaan hallituksen esityksessä tarkoitetulla tavalla, muutoksen seurauksena liikkeen- ja ammatinharjoittajan tuloverotus saattaisi kiristyä ensi vuodelta. Näin tapahtuu, jos liikkeen- ja ammatinharjoittajan pitää päättää kalenterivuodesta poikkeava tilikausi vuoden 2016 loppuun. Tämä vaateen vuoksi yrittäjän verovuosi 2016 käsittäisi kaksi tilikautta. Ensimmäinen olisi 12 kk ajanjakso, joka voisi päättyä esim. tammikuun loppuun. Tällöin jälkimmäinen tilikausista käsittäisi 11 kk pituisen ajanjakson eli 1.2. – 31.12.2016. Yrittäjää verotettaisiin yhdeltä verovuodelta siis 23 kk kuukauden eli lähes kahden vuoden tuloista, mutta hänellä olisi oikeus tehdä poistot vain kertaalleen. Lisäksi yritystulon ansiotulo-osuuteen vaikuttaisi valtionverotuksen progressio kireämmin kuin jos tulo verotettaisiin kahden eri verovuoden tulona. Hallituksen esityksessä ei ole nostettu esille tätä näkökulmaa - ei myöskään luvussa 4, jossa kerrotaan esityksen vaikutuksista. Ehdotuksesta aiheutuu mitä ilmeisimmin lain tavoitetta vastaamaton muutos liikkeen- ja ammatinharjoittajan tuloverotukseen. *Liitteenä* annamme liiton jäsenyrityksen laatiman laskelman siitä, minkälainen veroseuraamus tilikausimuutoksesta aiheutuisi yksittäistapauksessa.

TAL-KANTA JA HAVAINNOT:

- *Liikkeen- ja ammatinharjoittajalle tulee sallia kalenterivuodesta poikkeavan tilikauden valinta, jos hän soveltaa kahdenkertaista kirjanpitoa. Sääntely vastaisi tällöin nykytilaa. Ehdotetulle muutokselle ei ole esitetty syytä eikä ehdotusta ole perusteltu tältä osin. Ehdotamme, että kirjanpitolakiin lisättäväksi ehdotettu 1:4 § 3 momentti poistetaan.*

10.11.2015

- *Mikäli talousvaliokunta yhtyy hallituksen esityksen linjaukseen, verotus kiristyy vuonna 2016 kertaluonteisesti niillä liikkeen- ja ammatinharjoittajilla, joilla tilikausi on poikennut kalenterivuodesta. Tätä ei liene tarkoitettu. Toivomme, että talousvaliokunta lausuu, että on ryhdyttävä selvittämään tarvittavia väliaikaisia verolainsäädännöllisiä keinoja kiristymisen estämiseksi, mikäli liikkeen- ja ammatinharjoittajan kirjanpidossa siirrytään pakottavaan kalenterivuositilikauteen.*

2. Yritysten kokoluokitus (HE – KPL 1:4 a–c §)

Kirjanpitolakiin ehdotetaan otettavaksi kolme eri yrityskokoluokkaa: mikroyritykset, pienyritykset ja suuryritykset. Yritys ei ole enää laissa tarkoitettava pienyritys, kun sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittyy kaksi tai kaikki kolme seuraavista raja-arvoista:

- taseen loppusumma 6 milj. euroa,
- liikevaihto 12 milj. euroa ja
- tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä.

Yritys kuuluu ylimpään eli suuryritysten luokkaan, mikäli sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittyy vähintään kaksi seuraavista raja-arvoista:

- taseen loppusumma 20 milj. euroa,
- liikevaihto 40 milj. euroa ja
- tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 250 henkilöä.

TAL-KANTA JA HAVAINNOT:

- *Kirjanpitolakiin tulee ottaa selkeyden vuoksi nimenomaiset säännökset siitä, mitä tilinpäätössääntöjä noudattavat ne yritykset, jotka eivät kokonsa puolesta kuulu enää pienyritysten luokkaan, mutta joita ei lasketa vielä suuryrityksiin.*

3. Tilinpäätöksen laatiminen vapaaehtoisesti

Hallituksen esityksen perusteluissa sivulla 26 todetaan, että liikkeen- ja ammatinharjoittaja voi aina laatia tilinpäätöksen myös vapaaehtoisesti, sillä tilinpäätös voi olla edellytys esimerkiksi ulkopuolisen rahoituksen saamiseksi toimintaan. Talouhallintoliitto on aiemmassa lausunnossa TEM:n työryhmän mietintöön (TEM-julkaisu 48/2014) maininnut lukuisan joukon muita käyttötarpeita ja lainkohtia, joiden nojalla kirjanpitovelvollisen on annettava tilinpäätöstietoja. Tilinpäätösinformaatiota edellytetään mm. seuraavissa asioissa:

- **Elinkeinoluvat.** Alkoholijuomien anniskeluun tarvittavaa lupahakemusta yrittäjän on liitettävä tuloslaskelman ja taseen. Tavaraliikenneluvan myöntämisen edellytyksenä on hakijan vakavaraisuus, jota tarkastellaan yrityksen tilinpäätöksen perusteella. Asealan elinkeinolupaa varten hakijan pitää antaa selvitys taloudellisesta tilastaan. Nämä esimerkkeinä elinkeinolupien osalta.
- **Elinkeinotuet ja –avustukset.** Hakeminen ja raportointi edellytetään tilinpäätöstietoja.

10.11.2015

- **Oleskelulupahakemus** elinkeinon harjoittamisen perusteella. Hakemukseen edellytetään yrittäjältä tilinpäätöstietoja.
- **Yksityishenkilön velkajärjestely**. Hallituksen esityksessä (HE 83/2014) tilinpäätös mainitaan yhtenä hakemuksen oheen liitettävänä selvityksenä, kun on kyse elinkeinotoiminnassa syntyneistä veloista.
- **Yksityiselämän eri osa-alueet**. Liikkeen- ja ammatinharjoittajalta edellytetään tilinpäätöstietoja eri elämäntilanteissa ja yksityiselämän eri osa-alueilla. Kela edellyttää tilinpäätöstietoja sairauspäivärahaa varten, kun on kyse eläkkeensaajasta, joka toimii yrittäjänä tai kun on kyse yrittäjästä, jolla ei ole YEL- tai MYEL-vakuutusta. Tilinpäätöstietoja edellytetään lasten päivähoitomaksun määräämistä varten samoin kuin elatusavun määräämiseksi. Asunto- ja kulutusluottoa sekä julkisesti tuettuun asuntokantaan tehtävää vuokra-asuntohakemusta varten yrittäjän on liitettävä hakemukseensa tilinpäätös.
- **Julkiset hankinnat**. Julkisista hankinnoista annetun lain 58 ja 71 § edellyttävät taoudellinen ja rahoituksellinen tilanne selvittämistä. Kilpailuttamiselle on omat kynnsarvonsa, mutta kyseisen lain tarkoitus ja henki ovat, että kynnsarjan alapuolisetkin hankinnatkin kilpailutetaan.

Mikäli liikkeen- ja ammatinharjoittaja vapautetaan ehdotetulla tavalla tilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta, tästä saattaa syntyä epäyhtenäisiä käytänteitä, jos vapaaehtoisesti tilinpäätöksen laativalle ei osoiteta, minkä säännösten mukaan hän laatii tilinpäätöksen. Luontevaa on, että mikroyrityskokoluokan yritys laatii vapaaehtoisen tilinpäätöksen mikrosäännösten mukaisesti, mutta selvyuden vuoksi lakiin on syytä ottaa asiasta nimenomainen säännös.

TAL-KANTA JA HAVAINNOT:

- *Liikkeen- ja ammatinharjoittaja voi laatia tilinpäätöksen vapaaehtoisesti, jos mikroyrityksen raja-arvot eivät ylity säädettäväksi ehdotetulla tavalla eikä muu lainsäädäntö tähän velvoita. Selvyuden vuoksi ehdotamme lakiin otettavaksi lisäyksen, että tällöin liikkeen- ja ammatinharjoittaja laatii tilinpäätöksen mikrosääntöjä noudattaen.*
- *Mikäli muualla lainsäädännössä tai viranomais määräyksissä edellytetään hakemus- tai lupa-asian liitteeksi tilinpäätöstä, niin kirjanpitolaissa olisi nimenomainen säännös siitä, että liikkeen- ja ammatinharjoittajan tilinpäätöksellä tarkoitetaan – kirjanpitolain mukaan vapaaehtoisesti laadittunakin - mikrosääntöjen mukaan laadittua tilinpäätöstä. Näin tilinpäätöksen vapaaehtoisessa laatimisessa noudatettaisiin yhtenäisiä käytänteitä.*

4. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan kirjanpidon ja veroilmoituksen välinen yhteys sekä kirjausketju

Hallituksen esityksen toteutuessa mikroyrityskokoluokkaan kuuluva liikkeen- ja ammatinharjoittaja vapautuisi tilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta. Tästä ja liikkeen- ja ammatinharjoittajan kirjanpitosäätelyn yhtenäistämiseksi kirjanpitolain seitsemäs luku (ammatinharjoittajan kirjanpito) ehdotetaan kumottavaksi ja muut kuin tilinpäätössäännökset lisättäväksi lain muuhun yhteyteen. Käytännössä suurin osa liikkeen- ja ammatinharjoittajista vapautuisi tilinpäätöksen laatimiselta.

10.11.2015

Lainmuutoksen jälkeen kirjanpitolaki ei sisältäisi säännöksiä siitä, mitä tilikauden päättymisen merkitsee liikkeen- ja ammatinharjoittajan kirjanpidossa. Laki ei myöskään kertoisi nykyiseen tapaan, mitä laskelmia liikkeen- ja ammatinharjoittajan on laadittava kultakin tilikaudelta.

Uudistuvassa kirjanpitolaissa liikkeen- ja ammatinharjoittajan kirjanpidon tehtäväksi nähdään tietojen kerääminen veroilmoituksen perusteeksi ja lakiin ehdotetaan lisättäväksi 1:1 a §, jossa nimenomaisesti todettaisiin, että liikkeen- ja ammatinharjoittajan kirjanpidosta tulee saada tarvittavat tiedot verovelvollisuuden täyttämiseksi. Kirjanpidon ja verotuksen kytkentä korostuisi myös kirjanpitolain 2:6 §:ssä, jota ehdotetaan muutettavaksi siten (*kirjausketju*), että liiketapahtumien yhteys aina pääkirjanpitoon sekä siitä edelleen veroilmoitukseen saakka on vaikeuksitta todettavissa. Nykysäännöksen mukaan kirjausketju on muodostuttava tuloslaskelmaan ja taseeseen. Lakiin tulisi siis uutena vaatimuksena, että kirjausketjun pitäisi muodostua myös pääkirjanpidon ja veroilmoituksen välille. Lisäksi mainittua säännöstä tarkennettaisiin siten, että kirjausketju tulee muodostua sekä liiketapahtumasta pääkirjanpitoon ja siitä veroilmoitukseen että takaisin veroilmoituksesta pääkirjanpitoon ja alas aina yksittäiseen liiketapahtumaan saakka.

Mikäli liikkeenharjoittajan verotuksessa pidetään tulevaisuudessa yhä kiinni suoriteperusteesta, niin verovelvollisuuden täyttämiseksi tarvittavien tietojen saanti kirjanpidosta tarkoittaa käytännössä suoriteperusteeseen siirtymistä myös kirjanpidossa tilikauden päättyessä. Myös verotuspoistojen hyödyntäminen tarkoittaa käytännössä sitä, että liikkeen- ja ammatinharjoittaja noudattaa suoriteperustetta, aktivoi hyödykkeen hankintamenon ja tekee verotuspoistoa vastaavan poiston myös kirjanpidossa. Kirjanpitolaki ei kuitenkaan uudistuksen jälkeen enää kerro, minkälaisia laskelmia ja selvityksiä kirjanpidosta on saatava, jotta veroilmoitusta varten tarvittavat tiedot ovat vaikeuksitta todettavissa ja kirjausketju kirjanpidon ja veroilmoituksen välille ja sieltä takaisin syntyy.

TAL-KANTA JA HAVAINNOT:

- *Ehdotettujen lainmuutosten jälkeen kirjanpitolaki ei sisältäisi enää säännöksiä liikkeen- ja ammatinharjoittajan tilikauden päättymistä ja kirjanpidon tilien päättämistä varten.*
- *Liikkeen- ja ammatinharjoittajan kirjanpidosta tulee saada verovelvollisuuden täyttämiseksi tarvittavat tiedot ja lisäksi kirjanpidon ja veroilmoituksen välinen yhteys pitää olla vaikeuksitta todennettavissa. Verovelvollisuuden täyttäminen edellyttää liikkeen- ja ammatinharjoittajalta muun ohessa verotuksellista tuloslaskelmaa ja laskelmaa nettovarallisuudesta.*
- *Ehdotamme, että kirjanpitolakiin otettaisiin nimenomaiset säännökset tai lain perusteluissa kerrottaisiin, minkälaisia laskelmia tai muita dokumentteja tilinpäätösveloitteesta vapautetun liikkeen- ja ammatinharjoittajan pitää pystyä johtamaan pääkirjanpidosta, jotta lain edellyttämä kirjausketju veroilmoituksen ja kirjanpidon välille syntyy.*

10.11.2015

5. Mikroyritysten suojasataman laajentaminen

Pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista annettavassa valtioneuvoston asetuksessa on tarkoitus säätää ns. mikroyrityksen suojasatamasta (1:3 § 2 mom.). Mikroyrityksen tilinpäätös täyttäisi oikean ja riittävän kuvan vaatimuksen, mikäli se on laadittu mikroyritykselle säädettyjen tilinpäätössääntöjen mukaisesti. Yleinen vaatimus lisätietojen antamisesta oikean ja riittävän kuvan turvaamiseksi ei tulisi sovellettavaksi mikroyrityksissä.

Suojan oikean ja riittävän kuvan väitteitä vastaan saisi vain asetuksen 1:2 § 1 momentissa tarkoitettu yritys. Suoja on rajattu kapeasti vain niihin yrityksiin, joille suojasatama pitää direktiivin mukaan myöntää. Kansallisesti olisi päätettävissä, voiko suojan saada esim. henkilöyhtiö, jossa vastuunalaisina yhtiömiehinä toimii luonnollisia henkilöitä. Nyt suojan saisi vain henkilöyhtiöt, joissa vastuunalaisina yhtiömiehinä on toisia yhtiöitä.

Mikäli liikkeen- ja ammatinharjoittaja laatii tilinpäätöksen vapaaehtoisesti, hallituksen esityksen perusteluissa sivulla 26 todetaan, että: ”Tällöin tulee huolehtia siitä, että tilinpäätökseksi nimetyssä asiakirjan tietosisältö on asianmukainen, sillä sitäkin koskee muun muassa 3 luvun 2 §:n vaatimus oikeiden ja riittävien tietojen antamisesta.” Tässä asiayhteydessä perustelutekstissä ei mainita, että mikroyrityskokoluokkaan kuuluva liikkeen- ja ammatinharjoittaja voisi saada suojasataman oikean ja riittävän kuvan väitteitä vastaan. Liikkeen- ja ammatinharjoittaja ei myöskään mainita hallituksen esityksessä olevan asetustekstin 1:2 § 1 momentissa yrittäjänä, joka voisi saada suojaa.

TAL-KANTA JA HAVAINNOT:

- *Kantamme on, että yllä esitetty suojasatama on myönnettävä myös esim. niille henkilöyhtiöille, joissa vastuunalaisina yhtiömiehinä on luonnollisia henkilöitä ja jotka kokonsa perusteella täyttävät mikroyrityksen kriteerit. Suojasatamaa ei ole syytä rajata vain direktiivin tarkoittamiin ja annettavan asetuksen 1:2 § 1 momentissa tarkoitettuihin yrityksiin vaan myös muihin mikroyrityksiin, joiden osalta suojan antaminen on kansallisesti päätettävissä.*
- *Mikäli liikkeen- ja ammatinharjoittaja laatii tilinpäätöksen vapaaehtoisesti, tilinpäätöksen pitää saada vastaava ”suojasatama” oikean ja riittävän kuvan väitteitä vastaan kuin mitä pien- ja mikroyritysten tilinpäätöksestä annettavan asetuksen 1:3 § 2 momentin mukaan annetaan esim. vastaavan kokoiselle osakeyhtiömuotoiselle mikroyritykselle.*

6. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan kirjanpidon ja verotuksen yhteensovittaminen

Hallituksen esityksen toteutuessa liikkeen- ja ammatinharjoittaja voisi pitää yhdenkertaista kirjanpitoa ja kirjanpitolakiin lisättäväksi ehdotetun 1:1 a § 2 momentissa ehdotettujen (ns. 1-2 ja 3 –sääntö) rajojen ylittyessä liikkeen- ja ammatinharjoittaja olisi velvollinen pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa.

Huolimatta siitä pitääkö liikkeen- ja ammatinharjoittaja yhdenkertaista vai kahdenkertaista kirjanpitoa, mikroyrityskokoluokan liikkeen- ja ammatinharjoittaja voisi kirjata tapahtumat maksuperusteen mukaan läpi tilikausien ilman tilinpäätöstä. Tulojen ja menojen kirjaaminen perustuisi siis saatuun tai suoritettuun maksuun. Ns. mikroyrityksen rajojen ylittyessä liik-

10.11.2015

keen- ja ammatinharjoittaja olisi velvollinen laatimaan tilinpäätöksen ja noudattamaan siinä suoriteperustetta. Uutta nykyiseen nähden olisi se, että tilikauden päätyminen ei merkitsisi maksuperusteisuuden oikaisemista ja täydentämistä suoriteperusteen mukaisiksi, kuten nyt liikkeenharjoittajalta edellytetään kirjanpitolain 3:4 §:ssä.

Elinkeinotulon verotuksessa liikkeenharjoittaja noudattaa suoriteperustetta. Ammatinharjoittaja voi puolestaan noudattaa maksuperustetta, jos hän myös kirjanpidossaan soveltanut maksuperustetta. Ammatinharjoittajan verotus on siis kytketty suoraan siihen, miten hän on toiminut kirjanpidossaan. Tästä kytkennästä säädetään elinkeinoverolain 27 a §:ssä. Viittaus on tosin virheellinen, kun se 27 a §:ssä tehdään jo vuoden 1997 kirjanpitolainsäädännön uudistuksen yhteydessä kumottuun kirjanpitolakiin.

Elinkeinoverolain 27 a §:ssä viitataan vuonna 1997 kumotun kirjanpitolain säännöksiin seuraavasti:

"Poiketen siitä, mitä tulon ja menon jaksottamisesta on säädetty, ammatinharjoittajan, joka on pitänyt kirjanpitonsa ja laatinut tuloslaskelmansa kirjanpitolain 27 ja 30 §:n mukaisesti, tulo on sen verovuoden tuottoa, jona sen maksu on saatu, ja meno sen verovuoden kulua, jona sen maksu on tapahtunut. Käyttöomaisuudesta saadut luovutushinnat ja muut vastikkeet sekä vaihto- ja käyttöomaisuuden hankintamenot jaksotetaan kuitenkin 2 ja 3 luvun säännösten mukaan, elleivät ne ole 19 ja 22 §:ssä tarkoitettulla tavalla vähäisiä."

Liikkeen- ja ammatinharjoittajan kirjanpidon ja tuloverotuksen välillä on yhteys myös elinkeinoverolain 54 §:n sisältämän edellytyksen vuoksi. Jotta liikkeen- ja ammatinharjoittaja voi vähentää verotuksessa esim. kuluvan käyttöomaisuuden poiston, vastaavan suuruinen menokirjaus on pitänyt tehdä kirjanpidossa.

Mikäli liikkeenharjoittajan verotuksessa pidetään tulevaisuudessa yhä kiinni suoriteperusteesta, niin verovelvollisuuden täyttämiseksi tarvittavien tietojen saanti kirjanpidosta tarkoittaa käytännössä suoriteperusteeseen siirtymistä myös kirjanpidossa tilikauden päättyessä. Myös verotuspoistojen hyödyntäminen tarkoittaa käytännössä sitä, että liikkeen- ja ammatinharjoittaja noudattaa suoriteperustetta, aktivoi hyödykkeen hankintamenon ja tekee verotuspoistoa vastaavan poiston myös kirjanpidossa.

TAL-KANTA JA HAVAINNOT:

- *Elinkeinoverolain 27 a § antaa ammatinharjoittajalle mahdollisuuden noudattaa maksuperustetta verotuksessa, jos hän noudattanut maksuperustetta myös kirjanpidossa. Mainitussa lainkohdassa viitataan jo 1997 kumotun kirjanpitolain säännöksiin. Toivomme, että talousvaliokunta lausuu, että virheellinen viittaus oikaistaan ja kyseinen säännös esitetään muutettavaksi.*
- *Verolainsäädännöstä tulevat vaateet – kirjanpidon ja verotuksen välinen kytkeä - määrittävät käytännössä, minkälaista kirjanpitoa liikkeen- ja ammatinharjoittajan on pidettävä kirjanpitolain uudistuksen jälkeenkään. Elinkeinoverolain 27a §:n muutoksen lisäksi olisi syytä arvioida, mitä muita muutostarpeita uudistuva kirjanpitolainsäädäntö tuo verolainsäädäntöön.*

10.11.2015

- *Tässä yhteydessä olisi hyvä arvioida mm. se, voitaisiinko myös verotuksessa luopua liikkeen- ja ammatinharjoittajan välisestä rajanvedosta ja erilaisista verosäännöistä, koska kirjanpitolain uudistuksessa ehdotetaan nyt tehtäväksi niin, että liikkeen- ja ammatinharjoittajat ymmärretään yhdeksi ryhmäksi (luonnollisen henkilön kirjanpitovelvollisuus).*

7. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan ostovelkojen ja myyntisaamisten selvittäminen

Kirjanpitolain ensimmäiseen lukuun ehdotetaan otettavaksi uusi 1 a §, jonka 2 mom. kuuluisi seuraavasti:

”Liiketapahtumista tulee tehdä merkinnät siten, että kirjanpidosta voidaan jatkuvasti selvittää ostovelkojen ja myyntisaamisten määrä ja saada tarvittavat tiedot verovelvollisuuden täyttämiseksi.”

Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa (s. 25) todetaan, että ostovelkojen ja myyntisaatavien jatkuva selvittäminen voidaan täyttää ylläpitämällä esimerkiksi niin sanottua mappireskontraa, jossa säilytetään kaikki maksamattomat osto- ja myyntilaskut.

Kirjanpitolain toisen luvun 3 § 2 momentin jälkimmäinen virke kuuluisi lainmuutoksen jälkeen kuitenkin edelleen:

”Jos menot ja tulot kirjataan maksuperusteen mukaan, on ostovelat ja myyntisaamiset voitava jatkuvasti selvittää.”

TAL-KANTA JA HAVAINNOT:

- *Kirjoitusasut poikkeavat lisättäväksi ehdotetun 1:1 a §:n ja 2:3 § 2 momentin välillä eroaa hieman toisistaan (jälkimmäisestä puuttuu sana ”kirjanpidosta”), mutta eroista huolimatta säännökset sallinevat ns. mappireskontran, kuten perusteluissakin on todettu.*

SUOMEN TALOUSHALLINTOLIITTO RY

Markku Ojala
Johtava asiantuntija

Taloushallintoliitto (TAL) on taloushallinnon ulkoistus- ja asiantuntijapalveluja tarjoavien auktorisoitujen, alan osaavimpien tilitoimistojen valtakunnallinen liitto. Liittoon kuuluvilla jäsenillä on lähes 130 000 asiakasta pk-yrityksistä listayhtiöihin. Liiton jäsenet tarjoavat kirjanpidon, verotuksen, palkkahallinnon, talouden ja las-

10.11.2015

kennan, rahoituksen ja yrityskauppakonsultoinnin, talousjohtamisen, talouden koulutuksen sekä tietotekniikan palveluja erityisesti pk-yrityksille.

